

50 let archeologie v Příboře

V roce 1970 vznikl v Příboře archeologický kroužek. Příborský archeologický kroužek měl v roce 1981 rozhodující význam pro ustavení severomoravské pobočky Československé společnosti archeologické (ČSSA) a pro činnost této pobočky v následujících letech. Archeologický kroužek v Příboře vznikl zásluhou Jiřího Fryče.

Jiří Fryč se narodil 14. 9. 1935 ve Mšeně u Mělníka. V roce 1970 se s rodinou přestěhoval do Příbora, kde pracoval jako zaměstnanec restaurace. Zajímal se o literaturu, poezii a výtvarné umění. Ve volném čase podnikal výlety do okolí Příbora. Na poli u říčky Lubiny ho zaujal náhodně nalezený pazourkový úštěp, na kterém poznal stopy opracování lidskou rukou. Svůj nálezkou konzultoval ve Vlastivědném muzeu v Novém Jičíně s archeologem Emanuelem Grepem. Pak již na svých výletech do přírody podobné artefakty vyhledával a povrchovým průzkumem získal další nálezy. Prvním výraznějším úspěchem byl objev eneolitického sídliště v trati Hájev u Příbora.

Zájem Jiřího Fryče o archeologii, jeho pracovitost a organizační schopnosti přivedly do příborského archeologického kroužku další zájemce a vedly k dlouholeté úspěšné spolupráci s archeology působícími na nejrůznějších archeologických pracovištích. V rámci budoucí severomoravské pobočky ČSSA šlo o třetí nejstarší archeologický kroužek. V době jeho vzniku působil v tehdejšímu Kulturním domě v Příboře na vedoucí pozici pokrokový a vstřícný pan Bilský. V roce 1971 byl archeologický kroužek organizačně začleněn do Domu kultury ROH v Příboře a kulturním domem finančně podporován. Brzy po svém ustanovení měl kroužek deset členů, kteří pocházeli z různých míst České republiky i ze Slovenska. Mezi nimi se stali nejznámějšími Jan Diviš, František Kalínek, Pavel Rýc, Josef Šobán, Bohuslav Borovička a ing. Štefan Híreš. Členy, kteří měli nejrůznější povolání (učitel, voják, technický úředník) spojoval zájem o archeologii.

V roce 1974 Jiří Fryč navštívil výšinné eneolitické sídliště v Hlinsku u Lipníka nad Bečvou, kde prováděl archeologické výzkumy archeolog Jiří Pavelčík. Vytvořilo se mezi nimi dlouholeté přátelství. Oba pak úzce spolupracovali. Z nových nálezů vznikaly první výstavy, kroužek pořádal přednášky pro veřejnost, zejména pro školní mládež. Neaktivnější členové kroužku – Jiří Fryč a Jan Diviš začali publikovat nejprve v regionálním tisku, později v samostatných publikacích. Členové kroužku se vzdělávali, prezentovali výsledky, spolupracovali s dalšími archeology. Aktivita kroužku se stávala čím dál víc známější i mimo oblast jeho působení. Když se v roce 1980 připravovalo založení severomoravské pobočky ČSSA, byl již příborský archeologický kroužek natolik znám v odborné i široké veřejnosti, že při rozhodování o místě konání přípravného setkání pro

Členové archeologického kroužku v Příboře před hotelem Letka v roce 1980. Zleva: Pavel Rýc, Jan Diviš, Jiří Fryč a Štefan Híreš.

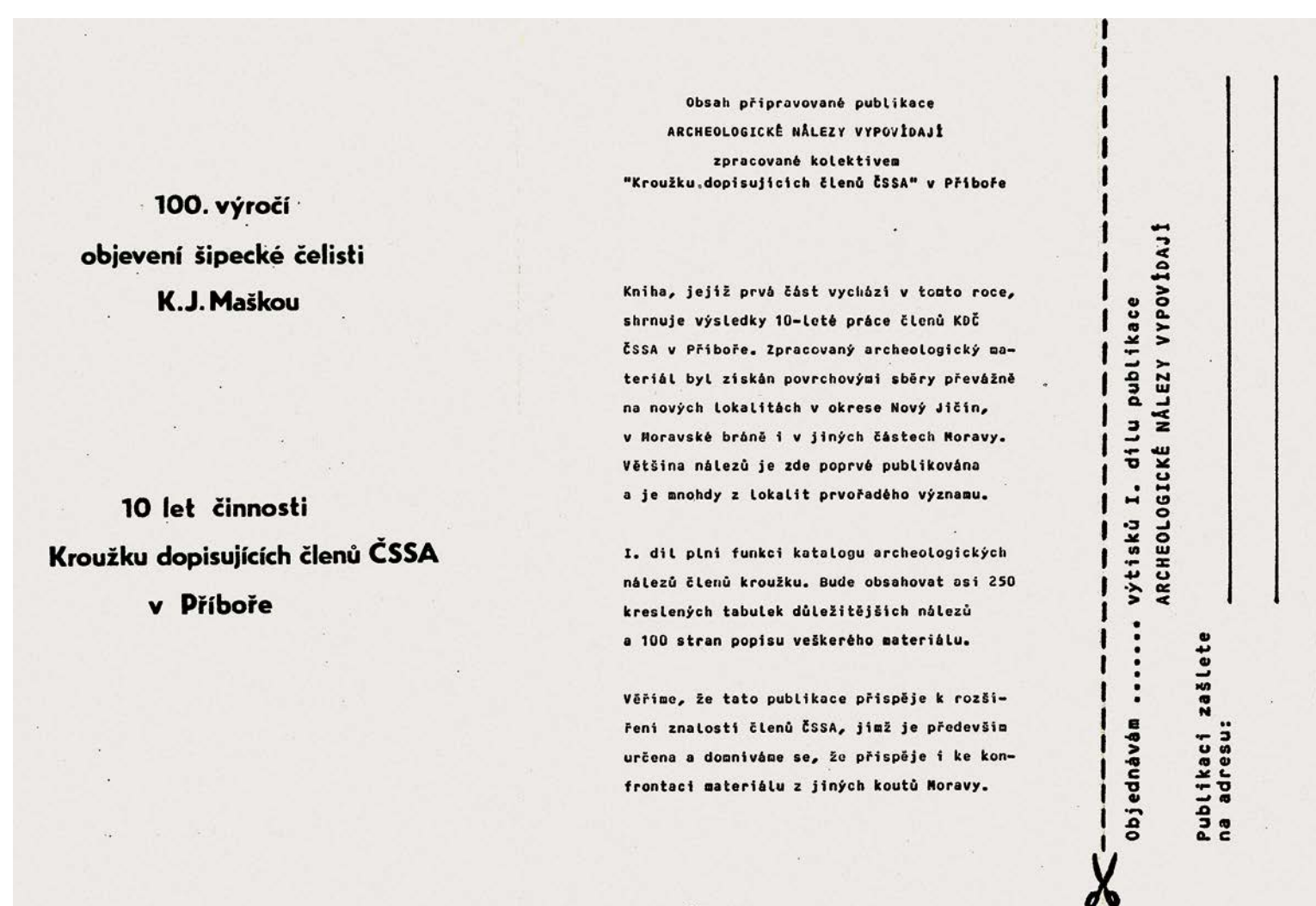
První společné publikace příborského kroužku:

Představuje se HAK – Historicko-archeologický kroužek v Příboře při Domu kultury v Příboře.

Přehled archeologických nálezů příborského kroužku před vznikem pobočky ČSSA.

Nabídka publikace, jejímž prostřednictvím se uskutečňoval prodej.

ustanovení severomoravské pobočky ČSSA padla volba na Příboř. Zde se dne 17. května 1980 uskutečnilo přípravné jednání. Jiří Fryč se stal členem přípravného výboru a s projektem vystoupil na ustavujícím setkání v Opavě v roce 1981.

Archeologický kroužek v Příboře se podílel na vzniku periodického archeologického časopisu – Informačního zpravodaje (IZ), jehož hlavním redaktorem byl člen kroužku Pavel Rýc. První číslo IZ vyšlo v roce 1982, kdy vydávání jakýchkoli periodik bylo spojeno i se značným osobním rizikem. V roce 1992 se v úvodu IZ k deseti letům vydávání časopisu vyjádřil o redakční práci za uplynulých deset let s uznáním Jiří Pavelčík. Na tradici IZ navázal dodnes vycházející sborník Archeologie Moravy a Slezska.

PhDr. Jiří Pavelčík, CSc. a Jiří Fryč diskutují na jedné z archeologických výstav pořádaných v Příboře.

zakládající člen kroužku a jeho předseda od vzniku kroužku až do své smrti 21. března 1991, kdy po dlouhé nemoci zemřel ve věku pouhých 55 let. Za dobu jeho působení se vytvořila tradice vážného zájmu o archeologii, založená na systematické práci v terénu, široké spolupráci a prezentaci výsledků vlastními publikacemi. Příborský kroužek je příkladem, který má – pokud jde o zaujetí pro věc archeologie, pracovní nasazení a ochotu spolupracovat – obecnou, nadčasovou platnost a i dnes je hoden následování. Na příborský archeologický kroužek navazuje současný Archeologický klub v Příboře.

Již v prvních letech působení archeologického kroužku byly v okolí Příbora (u Závěšic, Libhoště, Koprivnice a Štamberka), ale i na vzdálenějších místech (u Lipníka nad Bečvou, Oseku nad Bečvou a Lhotě) objeveny nové archeologické pravěké lokality. Unikátní pazourkové listové hroty z paleolitické lokality ve Lhotě s kulturním zařazením k aurignacienu se nacházejí v depozitáři Moravského muzea v Brně. Činnost archeologického kroužku v Příboře za dobu od roku 1971 do roku 1981 zhodnotil Jiří Fryč v roce 1982 ve Vlastivědném věstníku moravském ve svém článku Deset let archeologického kroužku dopisujících spolupracovníků Čs. Společnosti archeologické při DK ROH v Příboře. Příborský kroužek se stal ve své době významným vlastivědným kroužkem. Kroužek seznamoval veřejnost se svou činností na přednáškách, jeho předseda vystoupil v rozhlasovém vysílání a v 70. a 80. letech 20. století se kroužek prezentoval desítkami publikovaných článků včetně několika větších publikací, především od Jiřího Fryče.

Více než dvě desetiletí byl vůdčí osobností archeologického kroužku v Příboře Jiří Fryč, první číslo zpravodaje, o jehož sepsání a vydání se postarali členové příborského kroužku.

Další publikace Jiřího Fryče:

Pravěk Štamberka shrnuje dosavadní geologické a archeologické poznatky, zejména z hory Kotouče u Štamberka.

Stopy a fakta o pravěku Koprivnice představuje starší i novější archeologické nálezy nalezené v katastru Koprivnice a ve zřícenině hradu Šostýna.

Svědectví o pravěku Příbora představuje přehled dosavadních poznatků z tohoto regionu.

První číslo zpravodaje, o jehož sepsání a vydání se postarali členové příborského kroužku.

Štípaná pazourková industrie z Koprivnice-Závěšic.